

Stortingets transport- og kommunikasjonskomité

Vår ref.:
PAL

Deres ref.:

Dato:
27. februar 2025

Innspill til høring om SVs forslag om evaluering av jernbanereformen

Tekna er fagforeningen for 112 000 naturvitere, teknologer og studenter. Våre medlemmer har høyere utdanning og representerer viktige kunnskapsmiljøer i Norge.

Vi viser til SVs forslag om at Stortinget må be regjeringen iverksette en uavhengig evaluering av jernbanereformen, med særlig oppmerksomhet på hvilke konsekvenser selskapsstrukturen og organiseringen av sektoren har for blant annet drift og vedlikehold, beredskap, infrastruktur og de ansattes arbeidsforhold. I forslaget bes det også om en gjennomgang av selskapsstrukturen og organiseringen av jernbanesektoren, og identifisering av tiltak som kan redusere sårbarheter og styrke insentivene til at aktørene i sektoren handler til det beste for jernbanesystemet samlet sett.

- **Tekna støtter forslaget om å evaluere om målene med jernbanereformen fra 2016 er nådd. For Tekna er det viktig med et godt kunnskapsgrunnlag når jernbanen i Norge skal finne sin framtidige organisering.**
- **Tekna mener at en evaluering av reformen må vurdere effektene av jernbanereformen på fagmiljøer som krever høy kompetanse. Tekna er opptatt av å ivareta og utvikle sterke fagmiljøer.**
- **Tekna mener at faglige representanter fra EU eller ESA må delta i en slik evaluering for å vurdere dagens norske organisering opp mot det europeiske regelverket som var utgangspunktet for reformen.**

Slik Tekna vurderer det var det faglige grunnlaget for Jernbanereformen fra 2016 ikke solid nok. Det vil være en fordel om dagens regjering setter i gang et evalueringsarbeid slik at endringer i organisering i neste stortingsperiode får et godt faglig grunnlag.

Organiseringen av jernbanen i Norge ble gjennom reformene i 2016 tilpasset europeisk jernbanelovgivning. EØS-avtalen forplikter oss til dette. Flere andre europeiske land går nå gjennom samme reformprosess, og disse landene ser til Norge for å lære. **En evaluering av reformen i lys av felles lovgivning vil være nyttig for beslutningstakere i både Norge og andre europeiske land.**

Jernbanereformen hadde som utgangspunkt at en reformert sektor ville bli enklere å følge opp og at vi ville få mer jernbane for pengene. Etter reformen har passasjertogtrafikken og investeringene i ny bane økt, mens vedlikehold, fornying og kundetilfredsheten har stått på stedet hvil. **En evaluering må vurdere om sektoren har hatt tilstrekkelige ressurser, og om ressursene har vært brukt hensiktsmessig for å nå målene med reformen.**

Tekna har i våre budsjettinnspill gjennom flere år vært kritiske til at midler til vedlikehold og fornying har stått stille, mens trafikk og slitasje har økt. Vi har også vært kritiske til at det i Nasjonal transportplan 2025-2036 (NTP) planlegges for økt vedlikeholdsetterslep i flere år framover, og at etterslepet først skal tas inn i slutten av NTP-perioden. **Vi har vært tydelige på at en slik prioritering fører til flere forsinkelser og svekket tillit til jernbanen.**

Tekna har tidligere pekt på utfordringene med fragmenterte fagmiljøer som følge av jernbanereformens oppsplitting i flere selskaper. Forvitringen av kompetansemiljøene gjør jernbanen mer sårbar i en tid hvor infrastrukturen digitaliseres og ny og oppdatert kompetanse kreves for å løse oppdragene.

Vi ser positivt på regjeringens ulike initiativer for å samordne aktørene i sektoren bedre og signalene om at dagens organisering må få tid til å virke. **For Tekna er det ikke organiseringen i seg selv som er utfordringen, men hvordan den etterleves.**